

MOHAMET

Victor Hugo'nun Peygamber şiiri Türkçe

3 Mart 2023

<https://www.dunyabulteni.net/kultur-sanat/victor-hugo-nun-peygamber-siiri-turkce-de-h552694.html>

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Dil Eğitim Merkezi Fransızca Bölümü Öğretim üyesi Yakup Yaşa tarafından uzun araştırmalar sonrası orijinal metnin üzerinden 'Mahomet' şiirinde Hugo Hz. Muhammed'in yaşam tarzını ve ölmeden önceki son günlerini anlatıyor. Hazreti Muhammed'in doğumunun 1443'üncü yılının kutlandığı günlerde Fransız düşünür ve yazar Victor Hugo'nun Hazreti Muhammed için yazdığı dizeler Türkçe'ye çevrildi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Dil Eğitim Merkezi Fransızca Bölümü Öğretim Görevlilerinden Yakup Yaşa, uzun araştırmalar sonrası orijinal metnin üzerinden tercüme ettiği 'Mahomet'in her dizesinde Peygamber'in mütevazı yaşamı ve yüceliğinden izler var. Hugo eserinde Hz. Muhammed'in ölmeden önceki son zamanlarını anlatıyor.

Victor Hugo, uzun yaşamı, üstün dehası, insana ve insanlığa dair soylu düşünceleri ve güçlü yapıtlarıyla, 19'un yüzyıla damgasını vuran yazarlardan biri. Yapıtları güçlü bir lirizm içeren Hugo, eserlerinde daha çok, aşk, baba şefkati, ölüm, insan yazgısı, özgürlük, yoksullara iyi davranma, emeğin kutsallığı, hayatın hüznü ve neşesi ile tüm evreni kuşatan Tanrı'nın varlığı gibi konulara yer vermişti.

Ünlü Fransız yazar Victor Hugo'nun, 1855 yılında sürgündeyken yazmaya başladığı, insanlık tarihi ve gelişimini anlatan ve hala Fransa'nın gerçek anlamdaki tek destanı olarak kabul edilen, "La Légende des Siècles (Yüzyılların Efsanesi)" adlı eserinde; Allah, İslam, Kur'an ayetleri ve Hz. Muhammed ile ilgili çok sayıda şiirinin olduğu yüz yıllardır biliniyor. Ancak, aynı eserin Brüksel'de 28 Eylül 1859 yılında yapılan ilk baskısında yer alan İslam ve İslam peygamberine dair 'Mahomet', diğer baskılarından çıkarılmıştı. Yüzyılın Efsanesi'nde de yer alan "Mahomet"'i Le Centre national de la recherche scientifique (Fransa Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi), ancak, Hugo'nun ölümünden yüzyıl sonra yani 1985 yılında yayınlamıştı. Bu yayınlı birlikte Hristiyan dünyasında birçok tartışmaya neden olan Hugo'nun Müslüman olduğu da tartışılmaya başlanmıştı.

Hugo'nun 'Mohamet'i nin orijinal metinlerini Le Centre national de la recherche scientifique'den elde eden Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Dil Eğitim Merkezi Fransızca Bölümü Öğretim

Görevlilerinden Yakup Yaşa, uzun bir çalışma sonucu eseri Türkçe'ye çevirdi. Yakup Yaşa, "7 yıldır yaklaşık 400'e yakın Fransızca şiiri Türkçe'ye çevirdim. Uzun süredir Hugo'nun Hz. Muhammed'e yazdığı şiir üzerinde çalışıyordum. Fransa'da çeşitli üniversitelerde görev yapan edebiyatçı akademisyenlerle görüştim. Hugo'nun şiirinin orijinalini bulup Türkçe'ye çevirdim. Çeviriyi henüz bitirdim. Üniversitede üzerinde çalışmalarımız sürüyor. Hugo şiirinde Hz. Muhammed'i o kadar güzel anlatıyor ki etkilenmemek mümkün değil. Bu anlatımlar Hugo'nun İslamiyet'le ne kadar ilgili olduğunu gösteriyor" dedi.

"Kim olduğumu ve adımın ne olduğunu, yalnızca Allah bilir"

"Son zamanlarda Victor Hugo ile ilgili yazılan en ciddi yapıtlardan biri olan ve ünlü yazın araştırmacısı, Henri Guillemain imzasını taşıyan "Hugo" adlı eserin ön sözünde, Hugo'nun şu sözlerine yer vermektedir:

"Je m'ignore ; je suis pour moi-même voilé, DIEU seul sait qui je suis et comment je me nomme : Ben bile kendimi tanıyamıyorum ; kendi kendime yabancıyım, kim olduğumu ve adımın ne olduğunu, yalnızca Allah bilir."

Hugo'nun, gerek iki oğlu gerek erkek torununun vaftiz edilmediğini ve Hristiyanlık adetlerine göre defnedilmediğini belirten yazar, ayrıca kitabın bir çok yerinde onun sürekli evinde gizli ibadet ettiğini belirtir. Bu durum ve "Mahomet" mersiyesindeki içerik, detaylar ve anlatılan öykü Hugo'nun Müslümanlığının konuşulur hale gelmesine en büyük etkidir. Yaşar'ın çevirdiği dizeler şöyle:

L'AN NEUF DE L'HEGIRE (HİCRİ DOKUZUNCU SENE)

MAHOMET HZ. MUHAMMED (S.A.V.)

La Légende des Siècles (Yüzyılların Efsanesi)

Vazifesinin yakın olduğu içine doğmuştu
Metindi, kimseyi kınamıyor, incitmiyordu
Yolda gördüğü kimselerle selamlaşıyordu
Her gün sanki biraz daha yaşlanıyordu
Oysa sadece yirmi ak vardı siyah sakalında

.....

Durup su içen develeri izliyordu arada sırada
Böylece, deve güttüğü zamanları hatırlıyordu.
Sanki Cenneti görmüş, İlahi Aşk bulmuştu
Sanki kâinatın yaratılışına şahit olmuştu

.....

Alnı dik, yanakları kusursuz, benzersizdi
Kaşları ince, bakışları anlamlı ve keskindi
Boynu, gümüş bir testinin boğazıydı sanki.
Tufanın sırlarını bilen Nuh'un havası vardı.

.....

Ona danışmaya gelenlere, adil davranırdı
Kimi itiraf eder, kimi güler ve inkâr ederdi
Sessizce dinler, en son konuşurdu kendisi
Ağzından dua ve zikir hiç eksik olmazdı

.....

Çok az yer, karnının üzerine taş koyardı.
Boş durmaz, koyunlarını sağıp oyalanırdı
Oturur yere, elbiselerini kendi yapardı
Artık genç değildi, eski gücü de kalmamıştı
Yine de, herkesten daha fazla oruç tutardı

.....

Altmış üç yaşında, bir ateş sardı vücudunu
Kutsal Kitap Kur'an'ı bir kez daha okudu
Sonra, sancağı, Said'in oğluna teslim etti.
Onlara: "Artık aranızdan ayrılma vakti geldi
Allah birdir, hep onun yolunda savaş" dedi.

.....

Mahzundu, bakışlarında, yurdundan zoraki
Sürülen yaşlı bir kartalın hüznü vardı sanki
Yine, her günkü vaktinde mescide geldi,
Ali'ye tabi olanlar da arkasından geliyordu
Ve, kutsal sancak rüzgarda dalgalanıyordu.

.....

Benzi soluktu, döndü ve kalabalığa seslendi
"Ey insanlar, ömür bitiyor, hayat gelip geçici
Biz, karanlıkta birer zerreyiz, yüce olan O'dur
Ey insanlar, O'ndan başka rehberim yoktur

Onsuz bir değerim olmazdı."

.....

Bir zat ona : "Ey müminlerin gerçek Sultanı!
Seni dinler dinlemez, herkes inandı sözüne
Sen doğduğunda, bir yıldız doğdu gökyüzüne
Kisra sarayının üç kulesi birden devrildi" dedi.
O da: "Melekler ölümümü müzakere etti;

.....

Vakit tamam, dinleyin! Eğer herhangi birinize
Bir kötülük yaptıysam, çıksın herkesin önünde
Ben ölmeden, gelsin intikamını alsın şimdi;
Kime vurmuşsam, o da bana vursun" dedi.
Ve uzattı usulca asasını oradan geçenlere.

.....

Yaşlı bir kadın, bir koyunu kırıpıyordu eşikte
Ona: "Tanrı yardımcın olsun!" diye seslendi.
Bakışlarında bir hüznün vardı, oldukça bitkindi
Dalgındı; birden, şöyle dedi: "Herkes duysun!
Allah benim adımları andı! Bundan emin olun

.....

Topraktan insan, nurdan bir peygamberim
İsa'nın getirdiği dini tamamlamaya geldim.
Ashabım, ben sabır taşıyım, İsa tatlı dilliydi.
Zira her şafak, doğacak güneşin müjdecisi
İsa benden önce, ama ne Tanrıdır ne de oğlu
O, gülü koklayan Bakire Meryem'den doğdu.

.....

Unutmayın, ben de etten kemikten bir faniyim
Kuruyan bir balçıktan başka bir şey değilim;
Şu dünyada başıma gelmeyen şey kalmadı;
Çektiğim çilelere, yol olsa, dayanmazdı
Baskı ve işkenceden, şu bedenim çok çekti;

.....

Ve eğer işlediğimiz her bir günahın bedeli
Korkunç bir haşere olsaydı, o karanlık mezarı
Bize dar eder, cehenneme çevirirdi orayı.
Tekrar tekrar bedenlenir cehennem ehli
Ve kurtlar yeniden kemirir tüm bedenlerini

Böylece, defalarca tükenir ve yeniden dirilir
Cezalarını çekince de, yeniden huzura erişir.

.....

Ben, kutsal savaşların mütevazı meydanıyım
Bazen bir efendi bazen de bir köle gibiyim
Kelamım, tıpkı çöldeki kum ve kuyular gibidir
Bir sözüm korkutuyorsa, bir diğeri müjdecidir;
Ey inananlar! Çektiklerimi görüyorsunuz işte!

.....

Karşıma alıp, insanı aldatıp yeniden delalete
Sürüklemek isteyen o dehşet saçan iblisleri
Engellemeye çalıştım, bağladım o pis ellerini
Çoğu zaman, Yakup gibi, karanlıklar içinde
Çarpıştım durdum, görmediğim kimselerle;

.....

Fakat insanlar beni özellikle öldürmek istedi
Bana karşı sürekli kin ve kıskançlık besledi
Ben ise, asla, Hak davamdan vazgeçmedim
Onlarla savaştım, ama kimseden incinmedim
Savaş boyunca: "Bırakın yapsınlar!" diyordum
Kanlar içinde tek yaralı ben olayım istiyordum

.....

Varsın hepsi vursun bana, zaten durmazlar ki
Zira sağ ellerine Ayı, sol ellerine Güneşi
Versem de, düşmanlarım vazgeçmezdi asla
Yine de saldırırlardı bana şu çileli yolculukta
Fakat ne olursa olsun geri adım atmadım
Zira bu kutsal dava uğruna tam kırk yıl savaştım

.....

İşte, böyle geçen bir ömrü nihayet tamamladım
Şimdi Allah'a gidiyorum, dünyayı geride bıraktım.
Greklerin Hermès'i, Yahudilerin de Lévi' yi
Desteklediği gibi siz de hiç bırakmadınız beni
Çektiğiniz bu sıkıntılar, mutlaka son bulacak
Bu soğuk, ıssız geceye elbet Güneş doğacak

.....

Müminler, asla ümidinizi kesmeyin O'ndan
Zira Kronnega dağlarını aslan yuvası yapan,
Denizleri incilerle, karanlıkları da yıldızlarla
Donatan Allah, elbet sizleri de koymaz darda.
Sonra: "O'na inanıp teslim olun " diye ekledi

.....

İnanmayan, ancak, inkâr da etmeyenlerin yeri
Cennet ile cehennemi ayıran duvarın üzeri
Kararmıştır kalpleri, günah işlemek tek işleri;
Hiç kimse tamamen günahsız değildir belki
Ama çabalayın ki, Allah cezalandırmasın sizi

.....

Namaz kılın, bütün azalarınız deşsin yere
Zira o dayanılmaz cehennem ateşi, sadece
O'nun için yere kapanmayan bedenleri yakar
O, kapkaranlık dünyayı, masmavi gökle açar;

.....

Misafiri sevin, dürüst olun, adaletle hükmedin
Yüce katında türlü türlü nimetler var sizin için
Yedi göğü geçmek için altın eğerli atlar,
Ve yıldırımları geride bırakan hızlı arabalar
Huriler, tertemiz, hep ter ü taze ve neşeli
İncilerden yapılmış köşklerde oturur her biri

.....

Cehennem ateş ehlini bekler, vay hallerine!
Ateşten ayakkabıları olacak ve giydiklerinde,
Sıcaklıkları kazan gibi beyinlerini kaynatacak
Cennet ehli ise, pek neşeli ve gururlu olacak."
Biraz durdu, hep ümitli olmalarını öğütledi
Sonra, ağır adımlarla yürümeye devam etti

.....

Ardından : "Ey insanlar! Size sesleniyorum
Vakit saat doldu, ebedi bir âleme gidiyorum
Belki bu sizinle son görüşmemiz, acele edin
Beni tanıyan herkes gelip son kez dinlesin
Bir hatam olduysa, yüzüme söylesin" dedi.
Kalabalık sessizce sağa sola açılıp yol verdi

Gitti ve Ebufleya Kuyusunda sakalını yıkadı

.....

Biri ondan üç drahmi istedi, çıkardı verdi
"Şimdi, mezara bırakmaktan daha iyi" dedi.
Herkesin, bir güvercininki gibi ışıltı ışıltı gözleri
Bakıp, kendilerini hep kollayan o yüce insana,
Ağlıyordu halk; evine kadar eşlik ettiler ona
Birçoğu gözünü bile kırpmadan orada bekledi
Bütün geceyi dışarıda taşların üzerinde geçirdi

.....

Ve ertesi sabah, günün ağardığını fark edince
"Ben artık kalkamıyorum, dedi, Ebubekir'e
Kitap'ı alıp yanına, sen kıldıracaksın namazı."
Eşi Aişe de o sırada cemaatin arkasındaydı
Ebubekir okuyor, Muhammed ise dinliyordu
Nihayet, okuduğu ayetleri usulca bitiriyordu

.....

O, dua ve zikrini yaparken herkes ağlıyordu
Ve, Ölüm Meleği çıka geldi akşama doğru
"İçeri girebilir miyim" diye müsaade istedi
"Gelsin" dedi. Dünyaya açtığı o ilk günkü gibi
Yine ışıltı ışıltı parlıyor ve gülümsüyordu gözleri,

.....

Ve Melek ona: "Allah seni bekliyor" dedi
Memnuniyetle, dedi. Şakakları şöyle bir titredi
Bir an aralandı dudakları ve ruhunu teslim etti.

Victor HUGO

La Légende des Siècles (Yüzyılların Efsanesi)

Çeviren: Yakup YAŞA

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Dil Eğitim Merkezi Fransızca Bölümü Öğretim
Görevlilerinden

Allah Yakup YAŞA kardeşimizden Razi Olsun.